

Evropski zeleni plan

Prof. dr Gordana Djurovic
Prof. dr Nikola Milovic
Mr Milica Muhadinovic

- „Proživljavamo klimatsku i ekološku krizu. **Evropski zeleni plan** prilika je za poboljšanje zdravlja i dobrobiti naših građana kroz transformaciju našeg ekonomskog modela. Razradili smo plan kako smanjiti emisije, poboljšati stanje prirodnog okruženja, zaštititi divlje životinje, stvoriti nove ekonomske mogućnosti i poboljšati kvalitet života naših građana. U tome svi imamo važnu ulogu. Ta će transformacija obuhvatiti sve industrije i sve zemlje. Ka tome, naša je odgovornost osigurati da ta tranzicija bude **pravedna tranzicija** i da u sprovođenju Evropskog zelenog plana **niko ne bude zanemaren.**“

Frans TIMMERMANS

Izvršni potpredsjednik Evropske komisije 2019–2024.

Odgovoran za Evropski zeleni plan i DG CLIMA

ODGOVOR EU NA AGENDU 2030

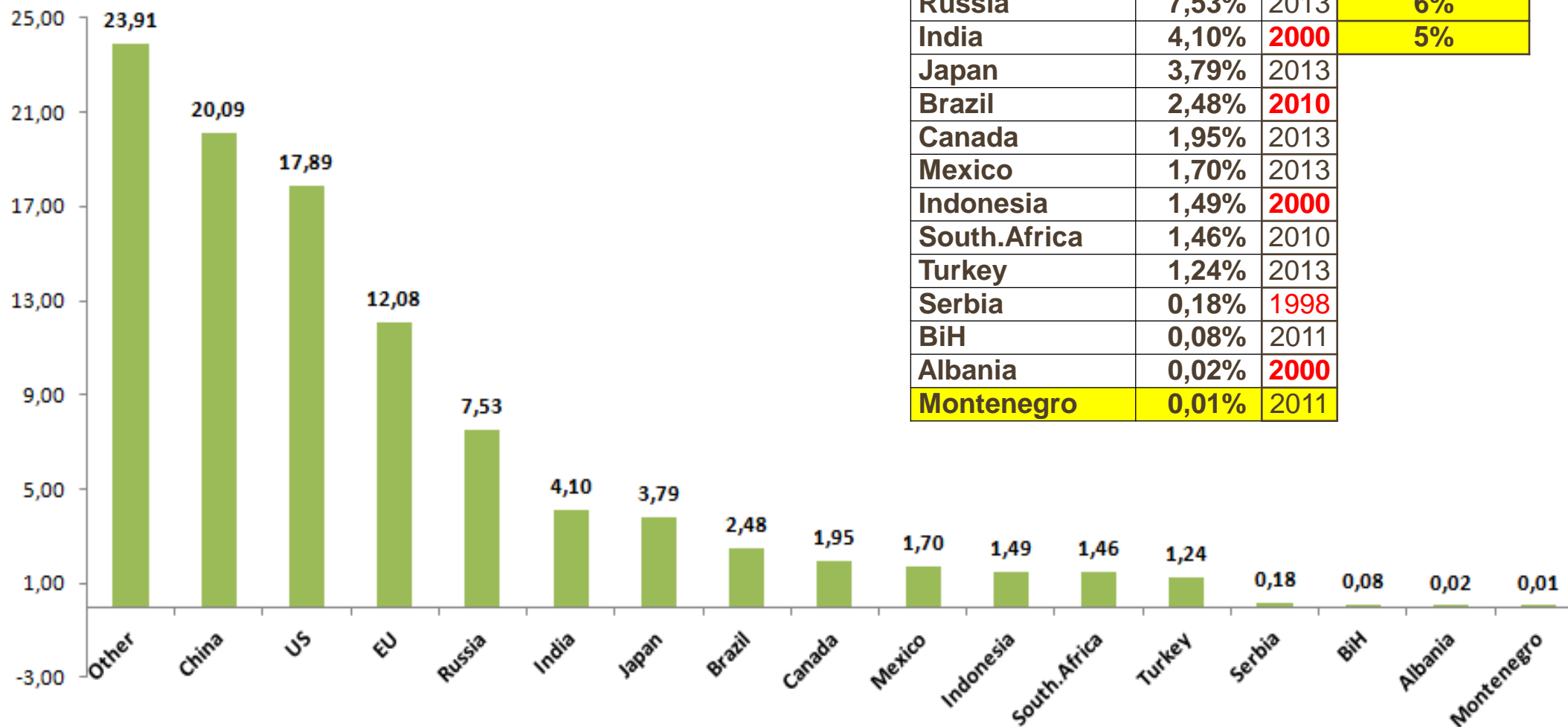
- Akcioni plan Evropske komisije za finansiranje održivog rasta, pokrenut marta 2018. godine je bio osnova planiranja odgovora EU na **SDGs i PARISKI SPORAZUM**.
- Ključni izazovi na koje je AP trebalo da odgovori su sljedeći:
  - Definisati „**održivo ulaganje**“ kroz klasifikaciju održivih ekonomskih aktivnosti.
  - Rizik od **zloupotrebe „zelenog marketinga**“ investicionih proizvoda – definisati standarde i **oznake za „zelene“ finansijske proizvode** koji ulagačima daju sigurnost.
  - Banke i osiguravajuće kompanije često nedovoljno uzimaju u obzir klimatske i ekološke rizike – Ispitati da li **kapitalni zahtjevi** odražavaju izloženost klimatskim promjenama i ekološkim rizicima.
  - Investitori često zanemaruju **faktore održivosti** ili potcjenjuju njihov uticaj.
  - Malo je informacija o aktivnostima vezanim za održivost preduzeća – unaprijediti **objavlivanje nefinansijskih informacija**, a time i dugoročnost u upravljanju.

PARISKI SPORAZUM

- Prvi opšti pravno obavezujući GLOBALNI SPORAZUM o promjeni klime, o smanjenju emisija sa efektom staklene bašte (GHG)
- Usvojen u Parizu decembra 2015.; Crna Gora potpisala Sporazum 22.4.2016. u Njujorku (predsjednik Vučanović); do maja 2017. godine ratifikovan u parlamentima 147 zemalja od 197 zemalja potpisnica
- **Dugoročni cilj:** globalno zagrijavanje ograničiti na nivou znatno nižem od **2°** u poređenju sa predindustrijskim periodom (1990), ulagati napore da se taj porast ograniči na **1,5^o**
- **Namjeravani nacionalni doprinos Crne Gore** u skladu sa odlukom 1/CP 19 i 1/CP 20 Okvirne konvencije UN o klimatskim promjenama (UNFCCC) – **najmanje 35% smanjenja emisija GHG** u periodu do 2030. godine u odnosu na nivo iz bazne 1990. godine
- **Ambicija i transparentnost:** petogodišnje izvještavanje, uz snažnije ciljeve u odnosu na već postavljene u oblasti smanjenja emisija

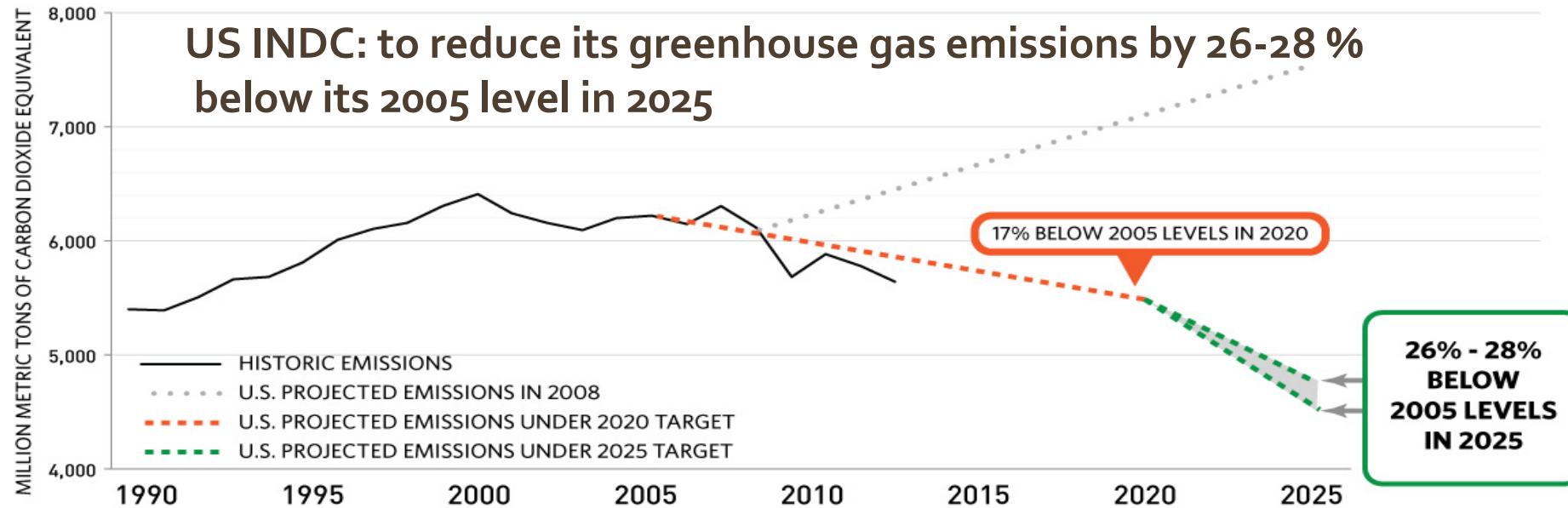

Ukupne globalne GHG emisije (u vezi sa čl. 21 Pariskog sporazuma)

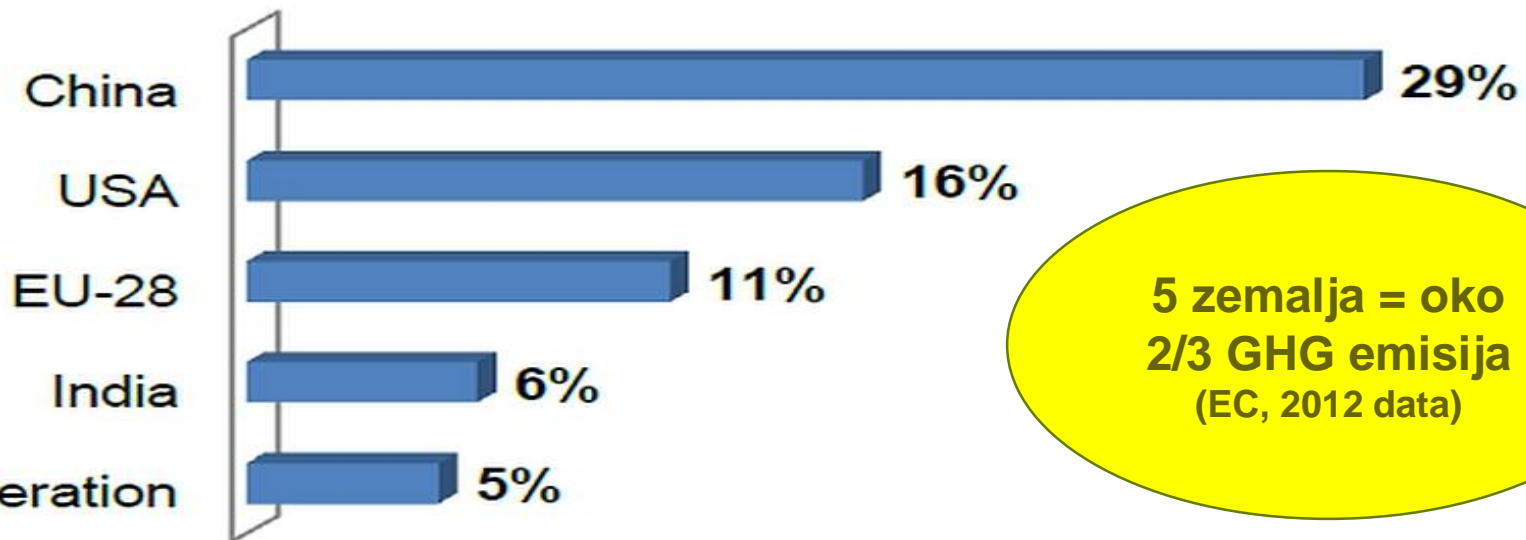

Prikupljeno kroz komunikaciju sa zemljama ugovornicama UNFCCC – UN okvirne konvencije o klimatskim promjenama, za potrebe čl. 21 Pariskog sporazuma
Struktura u skladu sa procijenjenom okvirnom ukupnom emisijom - 37.164.479 Gg CO2 equivalent

U.S. EMISSIONS UNDER 2020 AND 2025 TARGETS

Top global CO₂ emitters (2012)

CN – najveći emiter;
rast emisija 2012. čak
290% u odnosu na
1990.g. (70% u odnosu
na 2005.g.)

5 zemalja = oko
2/3 GHG emisija
(EC, 2012 data)

• CILJEVI AKCIONOG PLANA:

- preusmjeravanje tokova kapitala prema **održivim ulaganjima** radi ostvarivanja održivog i inkluzivnog rasta;
  - **upravljanje finansijskim rizicima** koji proizlaze iz klimatskih promjena, iscrpljivanja resursa, uništavanja životne sredine i socijalnih pitanja (uključivanje održivosti u upravljanje rizikom);
  - **podsticanje transparentnosti i dugoročnosti** u finansijskim i ekonomskim aktivnostima.
-
- Akcioni plan utvrđuje strategiju za podsticanje **integracije** ekoloških, društvenih i upravljačkih faktora (EDU/**ESG**) **u donošenje odluka o investiranju**, kako bi se olakšala mobilizacija privatnog kapitala za finansiranje održivih aktivnosti (10 mjera):
  - Preusmjeravanje tokova kapitala prema **održivim ulaganjima** u cilju ostvarivanja održivog i inkluzivnog rasta (5 mjera);
  - **Upravljanje finansijskim rizicima** koji proizilaze iz klimatskih promjena, iscrpljivanja resursa, uništavanja životne sredine i socijalnih pitanja (3 mjere);
  - Podsticanje **transparentnosti i dugoročnosti** u finansijskim i ekonomskim aktivnostima (2 mjere).

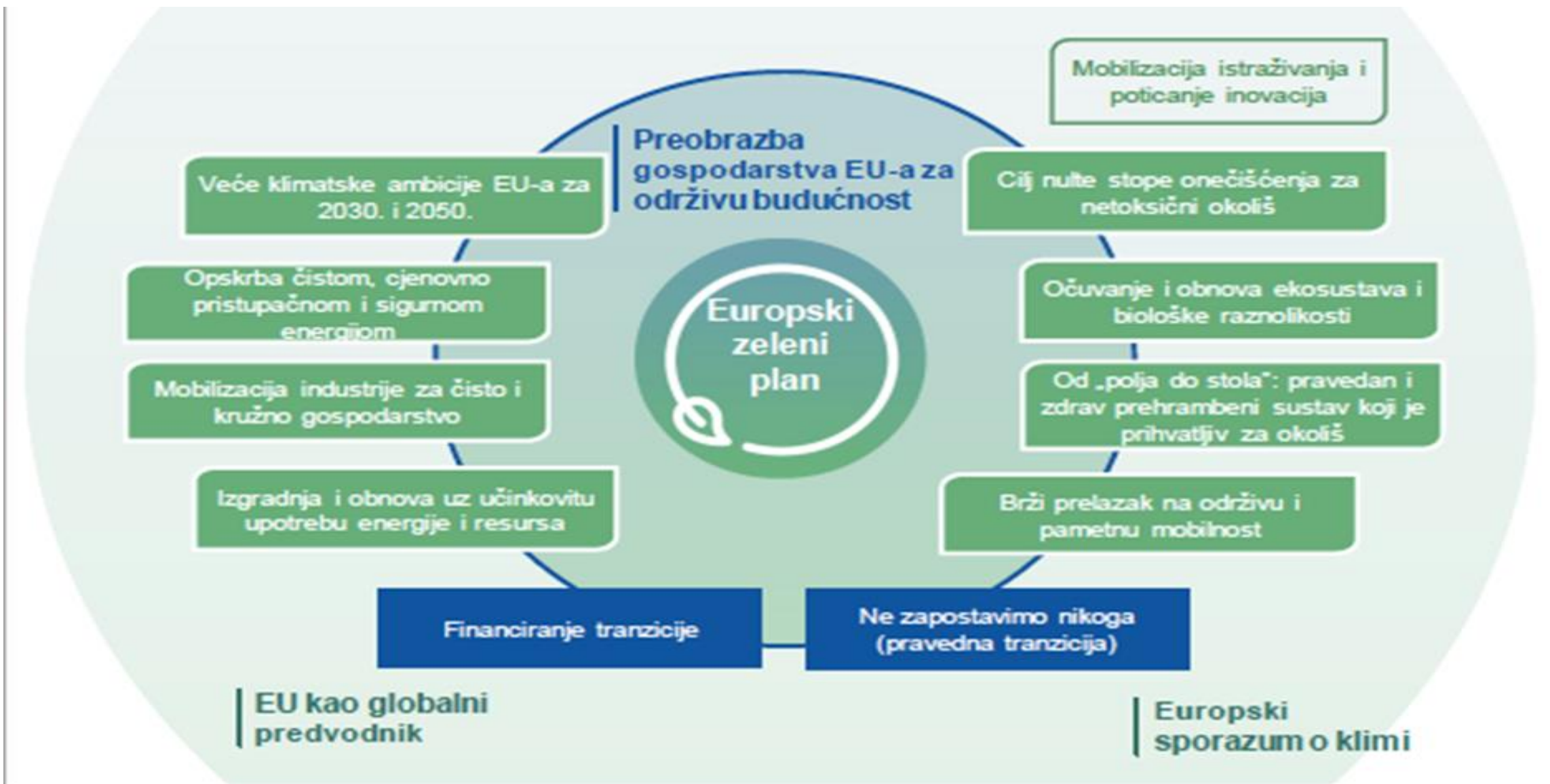

EVROPSKI ZELENI PLAN (EUROPEAN GREEN DEAL)

- Klimatske promjene i degradacija životne sredine predstavljaju egzistencijalnu prijetnju Evropi i svijetu. Da bi prevazišla ovaj izazov, Evropi je potrebna nova strategija rasta koja će pretvoriti Uniju u modernu, resursno efikasnu i konkurentnu ekonomiju u kojoj nema neto emisija gasova s efektom staklene bašte do 2050. godine, gdje ekonomski rast ne potiče isključivo od korišćenja resursa i gdje nijedna osoba ili mjesto nije zanemareno.
- **Klimatski i energetska okvir EU do 2030. godine** sadrži sljedeće ključne ciljeve :
  - najmanje 40% smanjenja GHG emisija (od nivoa iz 1990) - **podignuto na 55% (prije energetske krize I agresije Rusije na Ukrajinu)**
  - najmanje 32% udjela za obnovljivu energiju
  - najmanje 32,5% poboljšanja energetske efikasnosti
- Evropska unija već ima dobre rezultate u smanjenju emisije gasova s efektom staklene bašte, a istovremeno održavajući ekonomski rast. Emisije u 2018. godini bile su 23% niže u odnosu na 1990. godinu, dok je BDP Unije u istom periodu porastao za 61%. Procjena Komisije je da trenutno postojeće politike mogu smanjiti emisiju ovih gasova za samo 60% do 2050. godine.
- Postati prvi klimatski neutralan kontinent na svijetu do 2050. godine najveći je izazov i prilika našeg vremena. Da bi to postigla, Evropska komisija je 11. decembra 2019. predstavila **Evropski zeleni plan**, najambiciozniji paket mjera koji bi trebalo da omogući evropskim građanima i preduzećima da imaju koristi od održive zelene tranzicije. Mjere praćene početnim mapama glavnih politika kreću se od ambicioznog smanjenja emisija, do ulaganja u vrhunska istraživanja i inovacije, te preko očuvanja evropskog prirodnog okruženja. Podržane ulaganjima u zelene tehnologije, u održiva rješenja i nova preduzeća, Zeleni plan može biti **nova strategija rasta EU**. Uključenost i posvećenost javnosti i svih zainteresovanih strana presudna je za njen uspjeh.

<https://europa.eu/!FX38yC>

- **Evropski zeleni plan pruža mapu puta** s aktivnostima za jače pokretanje efikasne upotrebe resursa prelaskom na **čistu, kružnu ekonomiju i zaustavljanje klimatskih promjena**, retrogradno uticanje na gubitak biološke raznolikosti i smanjenje zagađenja. Predstavlja potrebne investicije i raspoložive alate za finansiranje i objašnjava kako da se obezbijedi pravedna i sveobuhvatna tranzicija.
- Evropski zeleni plan pokriva sve sektore ekonomije, posebno transport, energetiku, poljoprivredu, zgrade i industrije poput čelika, cementa, ICT-a, tekstila i hemikalija.
- Komisija je procijenila da će za postizanje trenutnih ciljeva u području klime i energije do 2030. godine biti potrebna dodatna godišnja ulaganja u iznosu od **260 milijardi eura, odnosno oko 1,5% BDP-a iz 2018. godine, uz kontinuirana ulaganja.**

Evropski zeleni plan – ključne akcije

1. Veće klimatske ambicije EU za 2030. i 2050. godinu (2020/2021)

Prijedlog o **evropskom propisu o klimi**³⁷ kojim se utvrđuje cilj klimatske neutralnosti za 2050. godinu³⁸ Sveobuhvatan plan za povećanje klimatskog cilja EU za 2030. na najmanje 50% i prema 55% na odgovoran način. (Ključni ciljevi za 2030. su sljedeći: smanjenje emisija GHG za najmanje 40% u odnosu na nivo iz 1990; udio energije iz OIE od najmanje 32% i poboljšanje EE od najmanje 32,5%.)

Prijedlozi revizija relevantnih zakonodavnih mjera kako bi se ostvarile veće klimatske ambicije nakon preispitivanja Direktive o sistemu trgovanja emisijama; Regulative o raspodjeli tereta; Regulative o korišćenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu; Direktive o energetskej efikasnosti; Direktive o promovisanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora; standardnih vrijednosti emisija CO₂ za automobile i kombije (2021)

Prijedlog revizije Direktive o oporezivanju energije (2021)

Prijedlog mehanizma za granično prilagođavanje emisija ugljenika za odabrane sektore (2021)

Nova strategija EU za prilagođavanje klimatskim promjenama (2021)

2. Čista, cjenovno pristupačna i sigurna energija (2020)

- Ocjena konačnih nacionalnih energetskih i klimatskih planova
- Strategija za pametnu integraciju sektora
- Inicijativa za „talas obnove“ za građevinski sektor
- Evaluacija i preispitivanje Regulative o transevropskoj energetskej mreži
- Strategija o energiji vjetra na moru

3. Industrijska strategija za čistu i cirkularnu ekonomiju (2020)

- Nova industrijska strategija EU za globalno konkurentnu, zelenu i digitalnu Evropu³⁹
- AP za cirkularnu ekonomiju, uključujući inicijativu za održive proizvode i poseban naglasak na resursno intenzivnim sektorima, kao što su tekstilni sektor, građevinarstvo, sektor elektronike i plastike
- Inicijative za podsticanje vodećih tržišta za klimatski neutralne i cirkularne proizvode u energetski intenzivnim industrijskim sektorima
- Prijedlog državne pomoći postupcima proizvodnje čelika s nultom stopom emisija ugljenika do 2030.
- Zakonodavstvo o baterijama kao podrška Strateškom akcijskom planu za baterije i kružnu/cirkularnu ekonomiju
- Predlaganje reformi zakonodavstva o otpadu

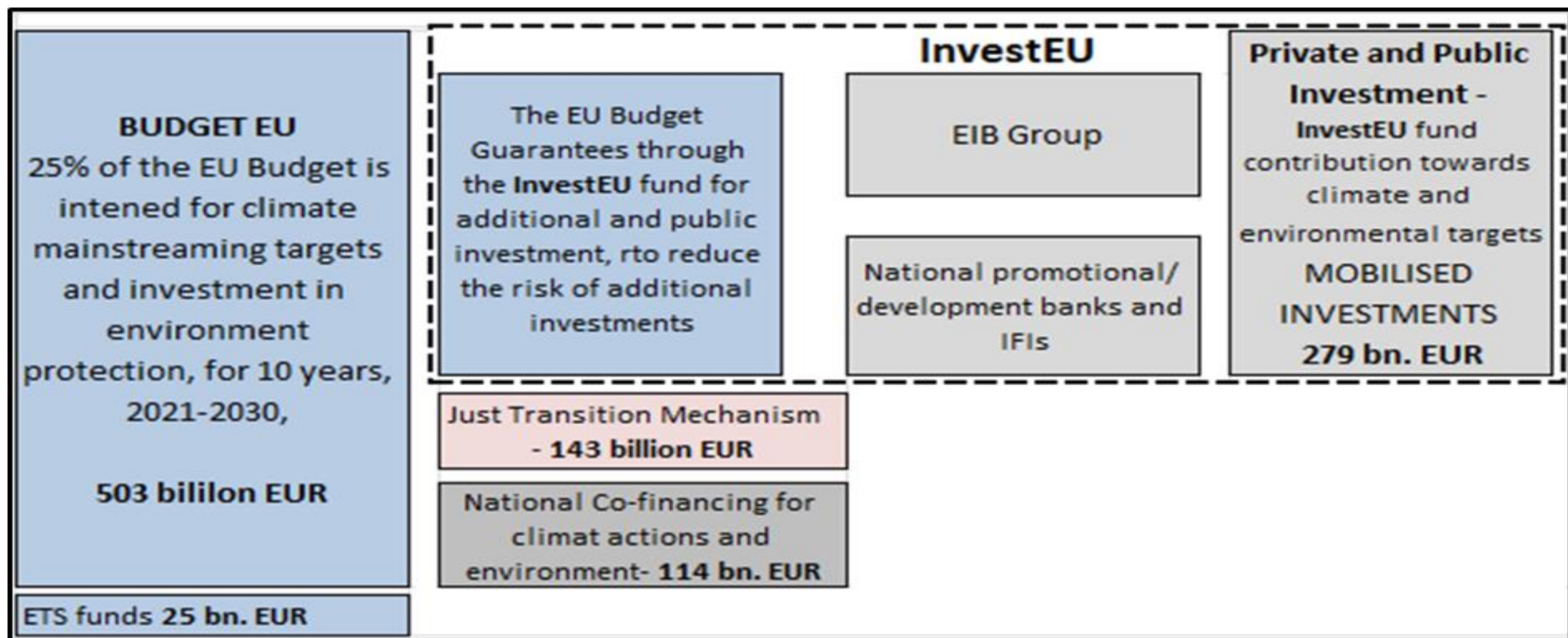

Evropski zeleni plan – ključne akcije

4. Održiva i pametna mobilnost (2020–2021)
<ul style="list-style-type: none">
• Strategija za održivu i pametnu mobilnost
• Poziv na finansiranje uvođenja javnih mjesta za punjenje i opskrbljivanje u okviru infrastrukture za alternativna goriva
• Razmatranje zakonodavnih opcija za podsticanje proizvodnje održivih alternativnih goriva za različite vrste prevoza
• Revidirani prijedlog Direktive o kombinovanom prevozu
• Preispitivanje Direktive o infrastrukturi za alternativna goriva i Regulative o transevropskoj transportnoj mreži
• Inicijative za povećanje kapaciteta i bolje upravljanje željezničkim i unutrašnjim plovnim putevima
• Prijedlog strožijih standardnih vrijednosti emisija zagađujućih materija za vozila s motorom s unutrašnjim sagorijevanjem
5. Ekologizacija zajedničke poljoprivredne politike / strategija „od polja do stola“ (2020–2021)
<ul style="list-style-type: none">
• Pregled nacрта nacionalnih strateških planova s obzirom na ambicije Evropskog zelenog plana i strategije „od polja do stola“
• Strategija „od polja do stola“ 2020; Mjere, uključujući zakonodavne, za znatno smanjenje upotrebe hemijskih pesticida i rizika od njih, te upotrebe đubriva i antibiotika 2021.
6. Očuvanje i zaštita biološke raznovrsnosti (2020–2021)
<ul style="list-style-type: none">
• Strategija EU za biološku raznovrsnost do 2030.
• Mjere za uklanjanje glavnih uzroka gubitka biološke raznovrsnosti
• Nova strategija EU za šume
• Mjere za podršku lancima vrijednosti bez krčenja šuma
7. Prema ambiciji nulte stope zagađenja za netoksičnu životnu sredinu
<ul style="list-style-type: none">
• Strategija za hemikalije za održivost
• AP za postizanje nulte stope zagađenja vazduha, vode i zemljišta
• Revizija mjera za rješavanje problema zagađenja iz velikih industrijskih postrojenja
8. Uključivanje održivosti u sve politike EU
<ul style="list-style-type: none">
• Prijedlog Mehanizma za pravednu tranziciju, uključujući Fond za pravednu tranziciju, i Plan ulaganja za održivu Evropu
• Obnovljena strategija održivog finansiranja (jesen 2020)
• Preispitivanje Direktive o nefinansijskom izvještavanju
• Inicijative za provjeru i utvrđivanje referentnih praksi u vođenju zelenog budžeta država članica i EU
• Preispitivanje relevantnih smjernica za državnu pomoć, uključujući smjernice za državnu pomoć za zaštitu životne sredine i energiju
• Usklađivanje svih novih inicijativa Komisije s ciljevima Zelenog plana i podsticanja inovacija
• Akteri utvrđuju i ispravljaju neusklađeno zakonodavstvo koje smanjuje efikasnost ostvarivanja Evropskog zelenog plana
• Uključivanje ciljeva održivog razvoja u Evropski semestar
9. EU kao globalni lider
<ul style="list-style-type: none">
• EU i dalje vodi međunarodne pregovore o klimi i biološkoj raznovrsnosti, dodatno jačajući okvir međunarodne politike
• Jačanje diplomatije EU o Zelenom planu u saradnji s državama članicama
• Bilateralni naponi za podsticanje partnera na djelovanje i osiguravanje uporedivosti djelovanja i politika
• Zeleni program za Zapadni Balkan (2020)
10. Radeći zajedno – Evropski sporazum o klimi (2020)
<ul style="list-style-type: none">
• Pokretanje Evropskog sporazuma o klimi/European Climate Pact
• Prijedlog 8. Akcionog programa za životnu sredinu

14. 1.2020, Komisija je predstavila komunikaciju **Investicioni plan za održivu Evropu**, tj. **Plan ulaganja u EVROPSKI ZELENI PLAN**, koji bi trebao doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja u Evropi. U narednoj deceniji, 2021–2030, ovaj plan će zahtijevati dodatnu mobilizaciju od 1.000 mlrd. EUR održivih investicija

THE EUROPEAN GREEN DEAL INVESTMENT PLAN

Mobilising at least **€1 trillion** of investments over the course of 10 years, thanks to the combined:

- capital from EU and national budgets;
- public and private investments;
- additional measures to facilitate and boost green public and private investment;
- attractive investment conditions;
- technical assistance to help investors in selecting sustainable projects.

25% of all European Union funding for climate measures

30% of InvestEU to projects that fight climate change

Stimulating green investments with support from the EIB Group

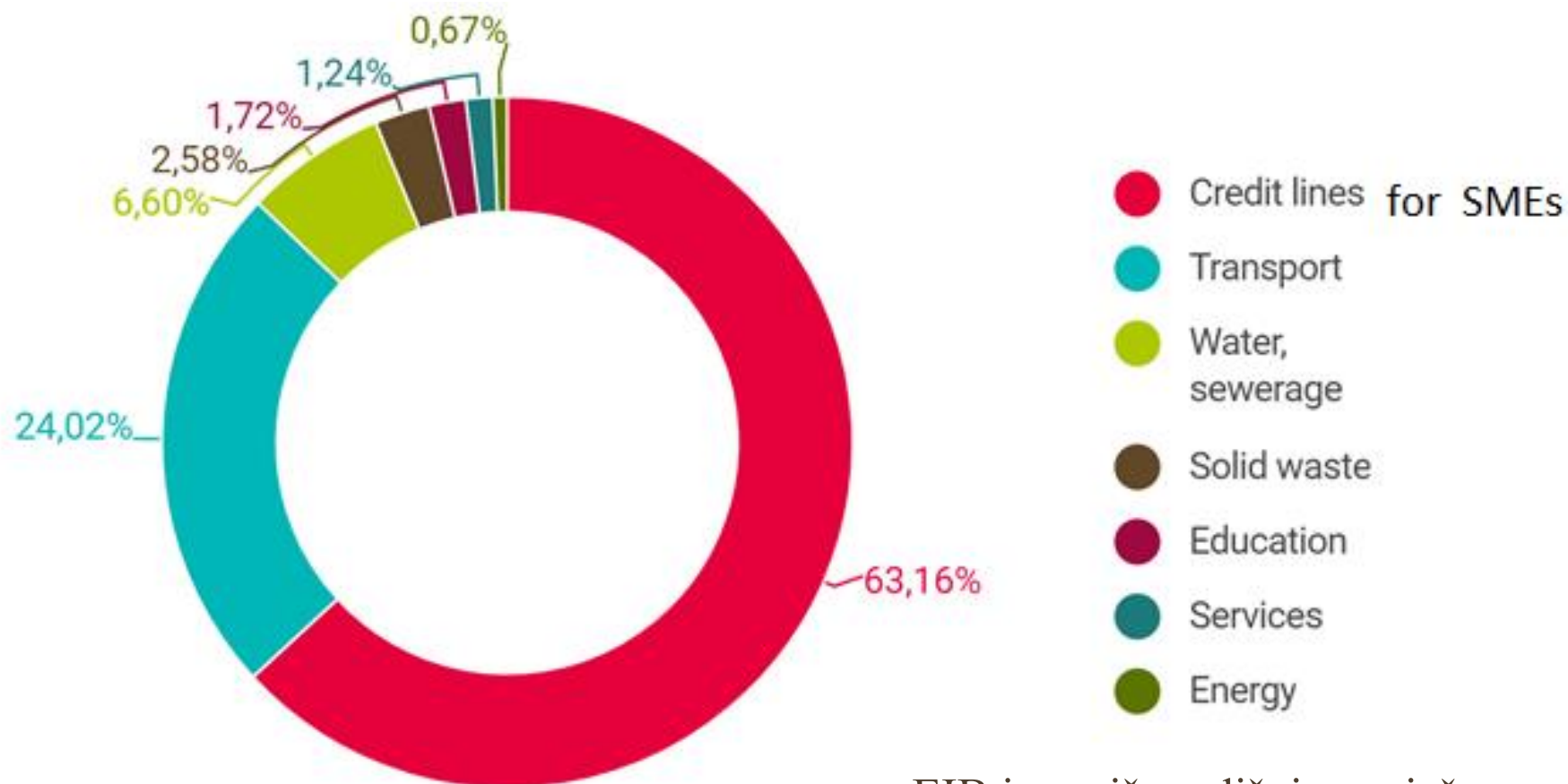
Kako finansirati zelenu tranziciju

- **Evropska investiciona banka (EIB)** ima ključnu ulogu i u finansiranju prelaska na ugljenično neutralnu i održivu ekonomiju.
- Očekuje se da će EIB tokom desetogodišnjeg trajanja Plana ulaganja za održivu Evropu finansirati ulaganja u područje klime izvan mandata EU u svim državama članicama u iznosu od oko **600** milijardi EUR.
- Mehanizam pravedne tranzicije (**The Just Transition Mechanism** (JTM)) je ključni alat koji će osigurati tranziciju ka klimatski neutralnoj ekonomiji na fer način, tako da niko ne bude izostavljen

<https://www.youtube.com/watch?v=HVjgAdSoRKs>

- Podrazumijeva ciljanu podršku za mobilizaciju €100 mlrd. od 2021-2027 u regionima, sektorima i radnicima, najviše pogođenim zelenom tranzicijom.

Sektorska struktura podrške EIB prema Crnoj Gori 1977 - 2022

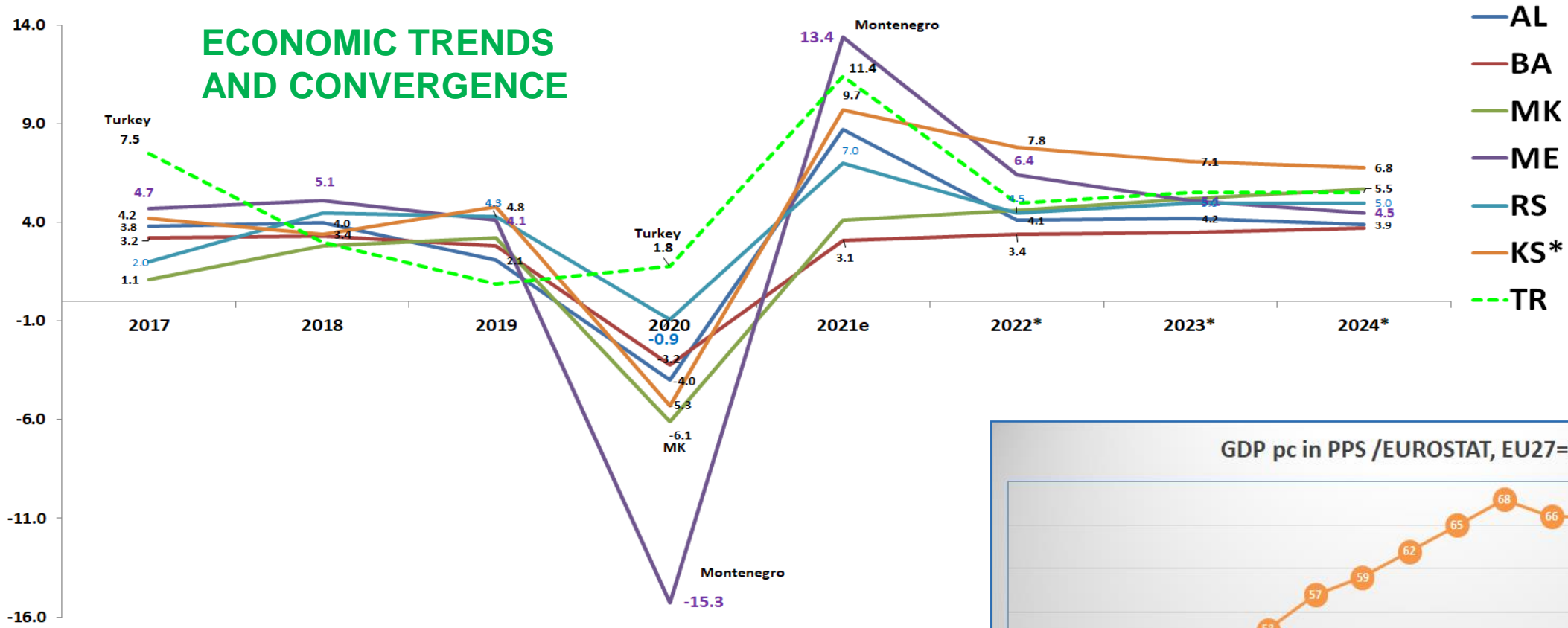

EIB ima višegodišnju uspješnu saradnju sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore, koji ima više zelenih kreditnih linija prema sektoru mikro, malih i srednjih preduzeca u CG

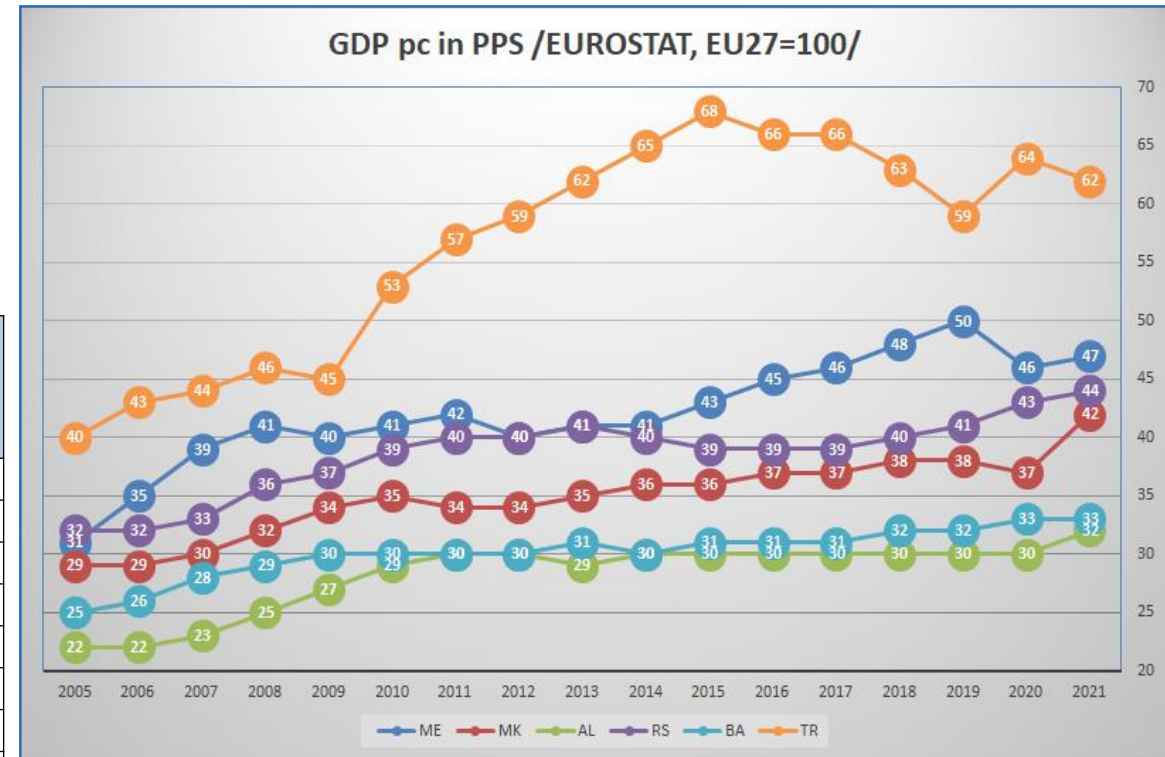
- Biće važno osigurati da su **mjere oporavka** kompatibilne s globalnim klimatskim promjenama i prioritetima Evropskog zelenog plana, tako da se podsticajni novac priliva ekonomskim aktivnostima koje imaju mjesto u klimatski neutralnom svijetu.
- Ponovno pokretanje zapravo može pružiti jedinstvenu priliku EU da ispuni obećanja data u okviru Zelenog plana o ekonomskoj modernizaciji u skladu s pariskim ciljevima dekarbonizacije.
- Period do ponovnog pokretanja trebalo bi da se iskoristi za izradu nove agende. Ove ideje same po sebi neće biti već postojeća, već će prevazići trenutna rješenja za dekarbonizaciju. Umjesto da gubi vrijeme, EU bi trebalo da se fokusira na transformacione tehnologije, i da ide, na primjer, značajno na infrastrukturu s niskim udjelom ugljenika, na efikasne zgrade, kao i da podstiče tržišta da povećaju potražnju za klimatski neutralnom industrijom.

ECONOMIC TRENDS AND CONVERGENCE

WB6 & TR	Unemployment rate (LFS) 2021	Car. Acc. balance as % of GDP 2021	Inflation, CPI annual % change, av. 2021	Inflation, CPI annual % change Aug.22	Fiscal balance (% of GDP) 2021	Public debt, (% of GDP) 2021	Net FDI inflows as % GDP 2021
AL	11.4	-7.9	2.0	8.0	-4.6	74.9	6.6
BA	17.8	-2.3	1.1	16.7	-3.5	35.4	2.1
KS*	25.8	-4.9	3.3	13.0	-1.3	21.9	4.0
ME	16.7	-13.1	2.4	15.0	-1.9	83.3	11.8
MK	15.8	-3.8	3.2	16.8	-5.4	51.8	3.7
RS	11.0	-4.1	4.0	13.2	-4.1	56.5	6.2
TR	12.6	-2.6	19.6	80.21	-2.3	42.0	0.9

Source: ERPs 2022-2024 indicators, EC-CCEQ 2q 2022 and Statistical offices for CPI in August 2022;

The European Green Deal is about **improving the well-being of people**. Making Europe climate-neutral and protecting our natural habitat will be good for people, planet and economy. No one will be left behind.

The EU will:

Become climate-neutral by 2050

Protect human life, animals and plants, by cutting pollution

Help companies become world leaders in clean products and technologies

Help ensure a just and inclusive transition

“The European Green Deal is our new growth strategy. It will help us cut emissions while creating jobs.”

Ursula von der Leyen, President of the European Commission

“We propose a green and inclusive transition to help improve people’s well-being and secure a healthy planet for generations to come.”

Frans Timmermans, Executive Vice-President of the European Commission

93% of Europeans see climate change as a **serious problem**

93% of Europeans have **taken** at least one **action** to tackle climate change

79% agree that taking action on climate change will **lead to innovation**

Europskim zelenim planom nastoji se poboljšati dobrobit građana. Klimatski neutralna Europa i zaštita našeg prirodnog staništa pozitivno će uticati na građane, planetu i ekonomiju.

Niko neće biti izostavljen.

Evropski zeleni plan je **nova strategija rasta EU**, kojom će se smanjiti emisije i pritom otvarati nova radna mjesta

Što ćemo učiniti?

EU će **2050. biti klimatski neutralan**. Komisija će predložiti europski propis o klimi kako bi politička obveza postala pravna obveza te poticaj za ulaganja.

Za ostvarenje tog cilja bit će potrebno djelovanje svih naših gospodarskih sektora:

ENERGIJA

- ▶ dekarbonizirati energetski sektor

Proizvodnja i upotreba energije čine više od **75 %** emisija stakleničkih plinova u EU-u.

ZGRADE

- ▶ obnoviti zgrade kako bi se smanjila potrošnja energije te računi građana

Za **40 %** naše potrošnje energije odgovorne su zgrade.

INDUSTRIJA

- ▶ podupirati industriju u inovacijama kako bismo postali svjetski predvodnici u zelenom gospodarstvu

Europska industrija upotrebljava samo **12 %** recikliranih materijala.

MOBILNOST

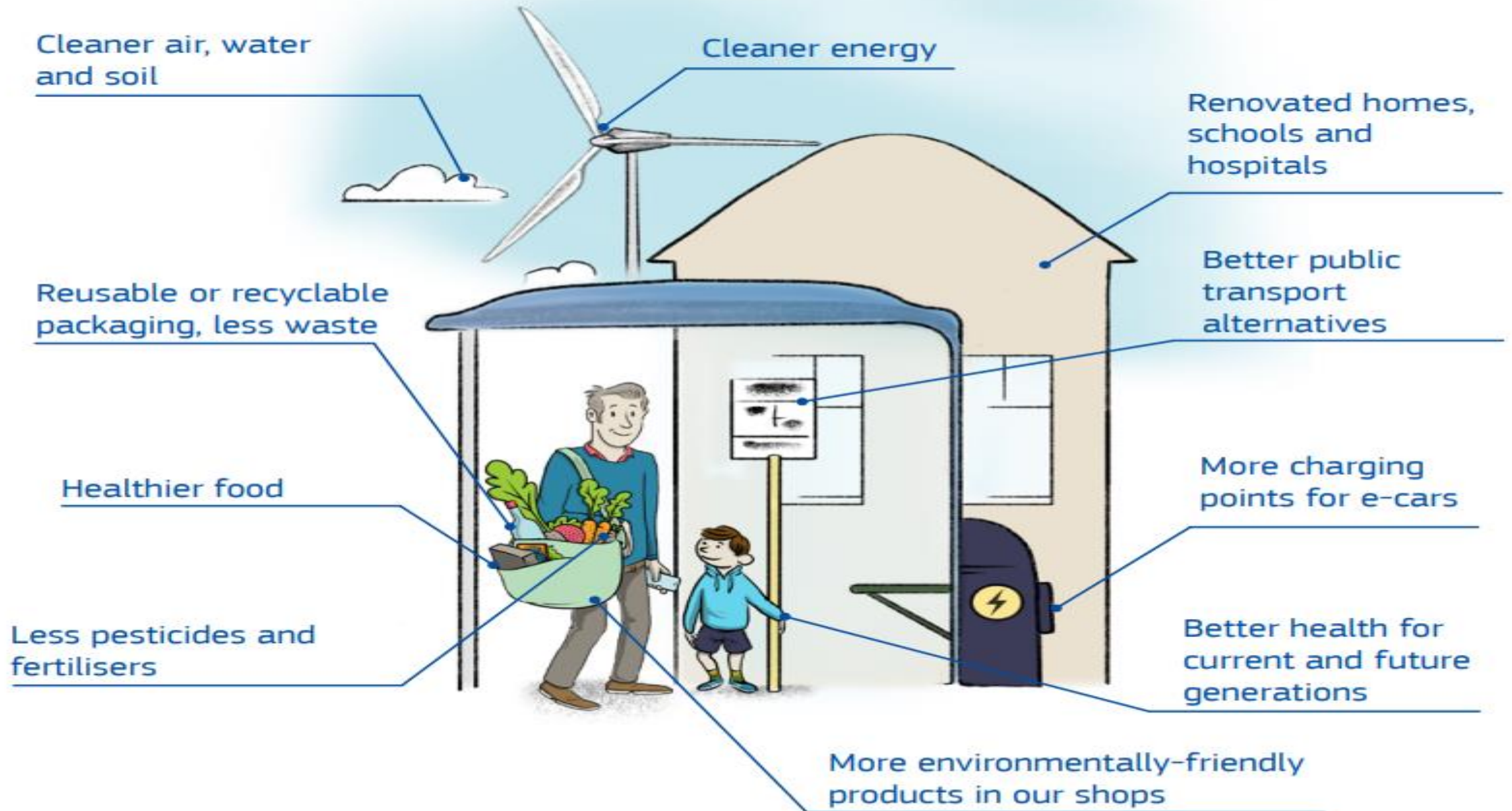
- ▶ uvesti čišće, jeftinije i zdravije oblike privatnog i javnog prijevoza

Promet obuhvaća **25 %** naših emisija.

The European Green Deal will improve the well-being and health of citizens and future generations.

“The cost of the transition will be big, but the cost of non-action will be much bigger.”

Ursula von der Leyen, President of the European Commission

Without action on climate change, the EU will see, in the lifetime of our children:

Pollution

⚠️ 400,000
premature deaths
per year today due to air pollution.

Source: European Environment Agency,
[Air quality in Europe - 2019 report](#)

Heat and drought

⚠️ 90,000
annual deaths as a
result of heatwaves¹

⚠️ 660,000
additional asylum
applications per year in
the EU at 5°C temperature
increase²

⚠️ 16%
of species at risk
of extinction at 4.3°C
temperature increase³

Source: (1) European Commission's Joint Research Centre PESETA IV, *in press*; (2) A. Missirian & W. Schlenker, Asylum applications respond to temperature fluctuations, *Science*, Vol. 358, Issue 6370, pp. 1610-1614, 2017; (3) IPBES 2019, [Global Assessment](#)

Water and flooding

⚠️ **40%** less available water in southern regions of the European Union

⚠️ **2.2 million** people exposed to coastal inundation each year

Source: European Commission's Joint Research Centre, PESETA IV, in press

⚠️ **Half a million** people exposed to river flooding each year

Economics

⚠️ **€190 billion** annual losses projected for a 3°C increase in global average temperature

Source: Ciscar et al., 2014: Climate impacts in Europe, the European Commission's Joint Research Centre PESETA II project

⚠️ Globally, the number of people at risk of being forced from their homes by river flooding could increase to **50 million** a year

Source: Internal Displacement Monitoring Centre, Assessing the impacts of climate change on flood displacement risk, 2019

⚠️ Climate change could lead to a **20%** food price rise in 2050

Source: COACCH, The economic cost of climate change in Europe, 2018

⚠️ **Economic costs of heat-related mortality** could amount to more than **€40 billion** per year

The longer we wait, the harder it becomes to reach low temperature targets and the more expensive the necessary efforts will become.

The European Climate Law will transform political promises into a binding legal obligation, and send a strong political signal to our partners and business. It will write our climate neutrality target for 2050 into law, and propose the path to get there. It will give European citizens and businesses the predictability, transparency and accountability which they need for this collective transformation.

What is included in the European Climate Law?

- > An EU-wide legal target for climate neutrality by 2050 that binds the **EU Institutions and national governments**.
- > Creating a predictable business environment for **industry and investors**, with the pace of emission reductions mapped out from 2030 to 2050, showing them what needs to be done, and at what speed.
- > A process to include in the Climate Law **the updated 2030 emissions reduction target**.
- > A mechanism for **keeping everybody on track** – with regular reporting on progress and tools to catch up if anyone falls behind.
- > A focus on the effective transition towards a fair and prosperous society, with a **modern, resource efficient and competitive economy**.
- > A renewed focus on adapting to the impacts of climate change to strengthen Europe's resilience, including for its **vulnerable communities**.

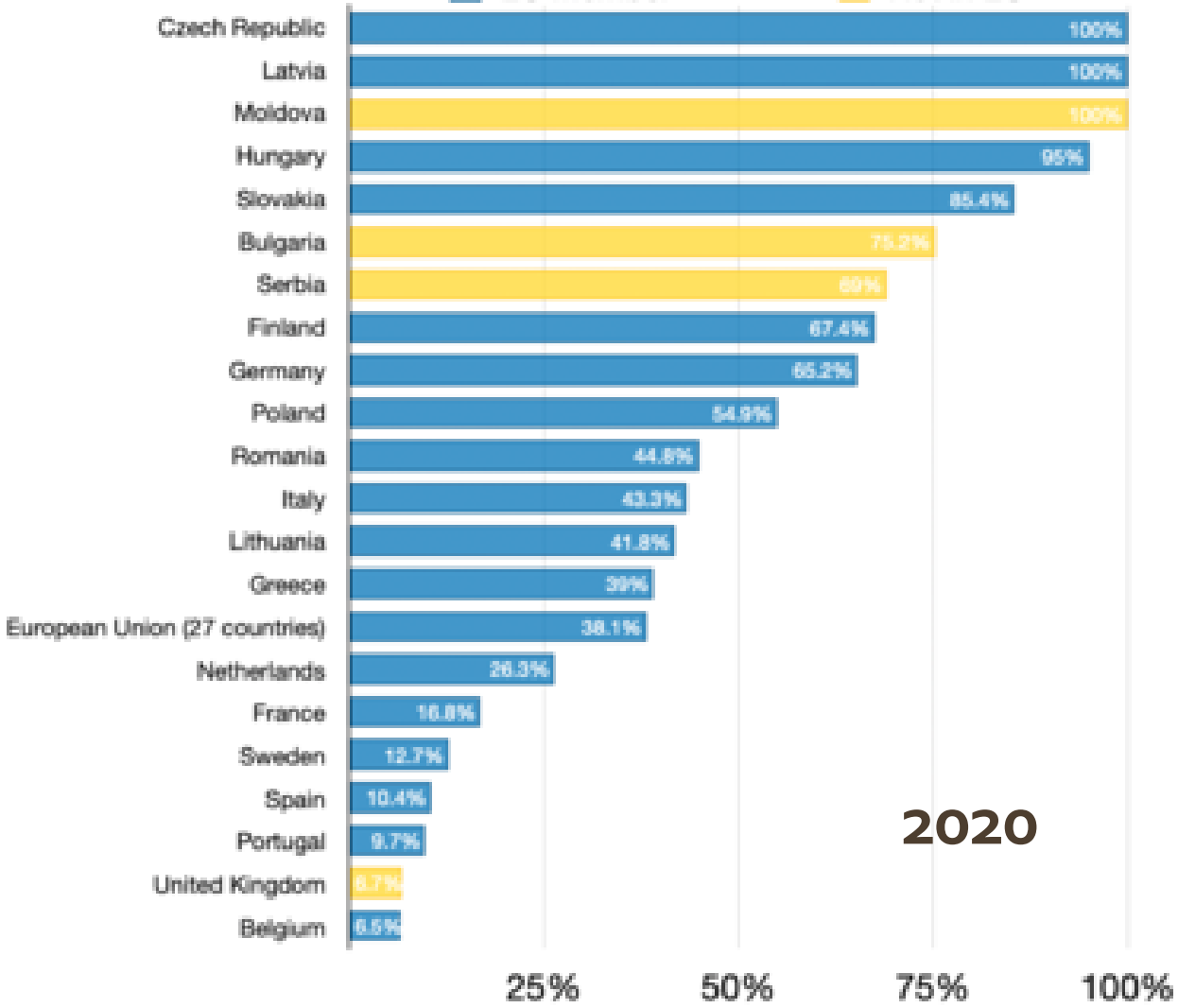

Energy costs force businesses to raise prices or close...
 LPG terminals? Nuclear plants? Thermo-electric power plants again?...
 Saving...

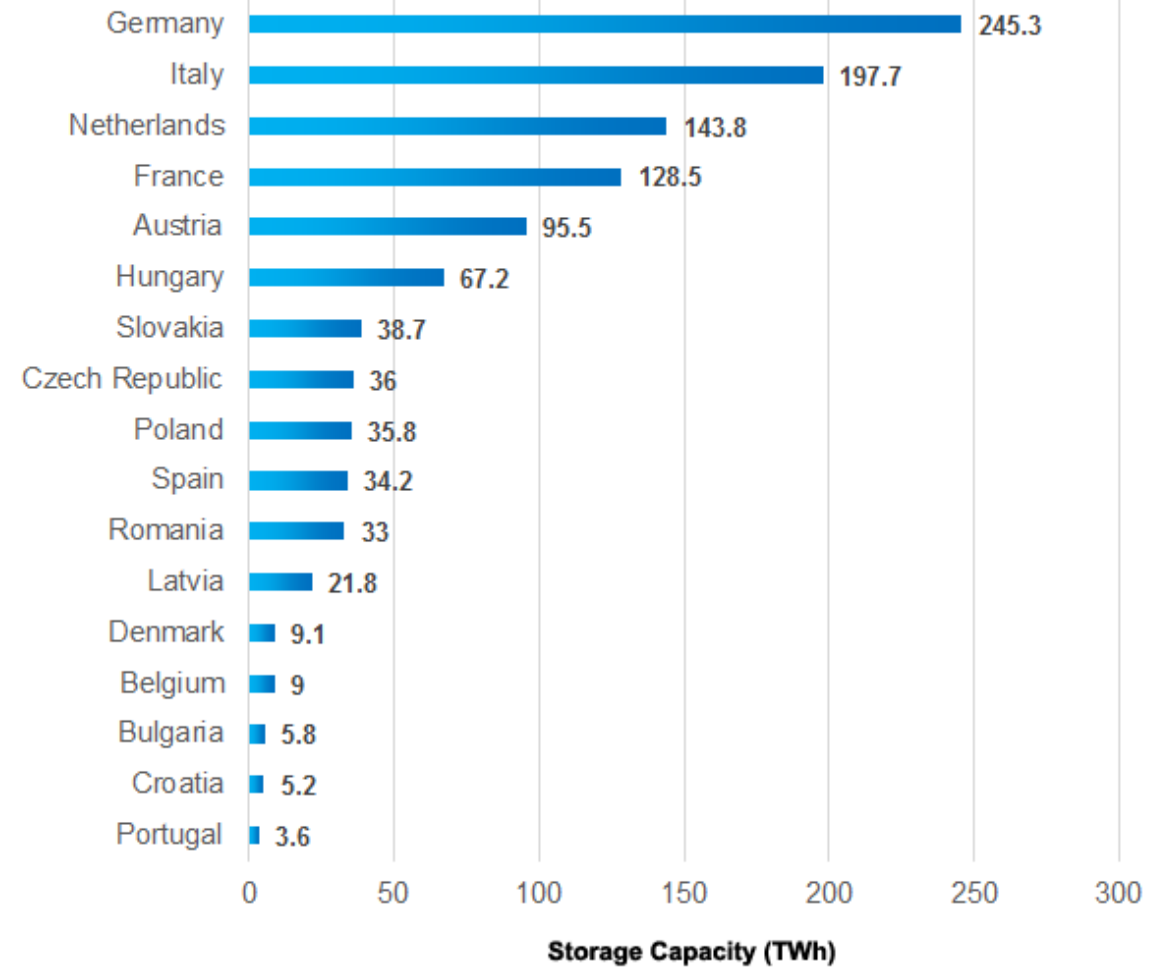
Europe Reliance on Russian Natural Gas

■ EU Member (2020) ■ Not in EU

2020

European Union Gas Storage Capacity by Country, 2022

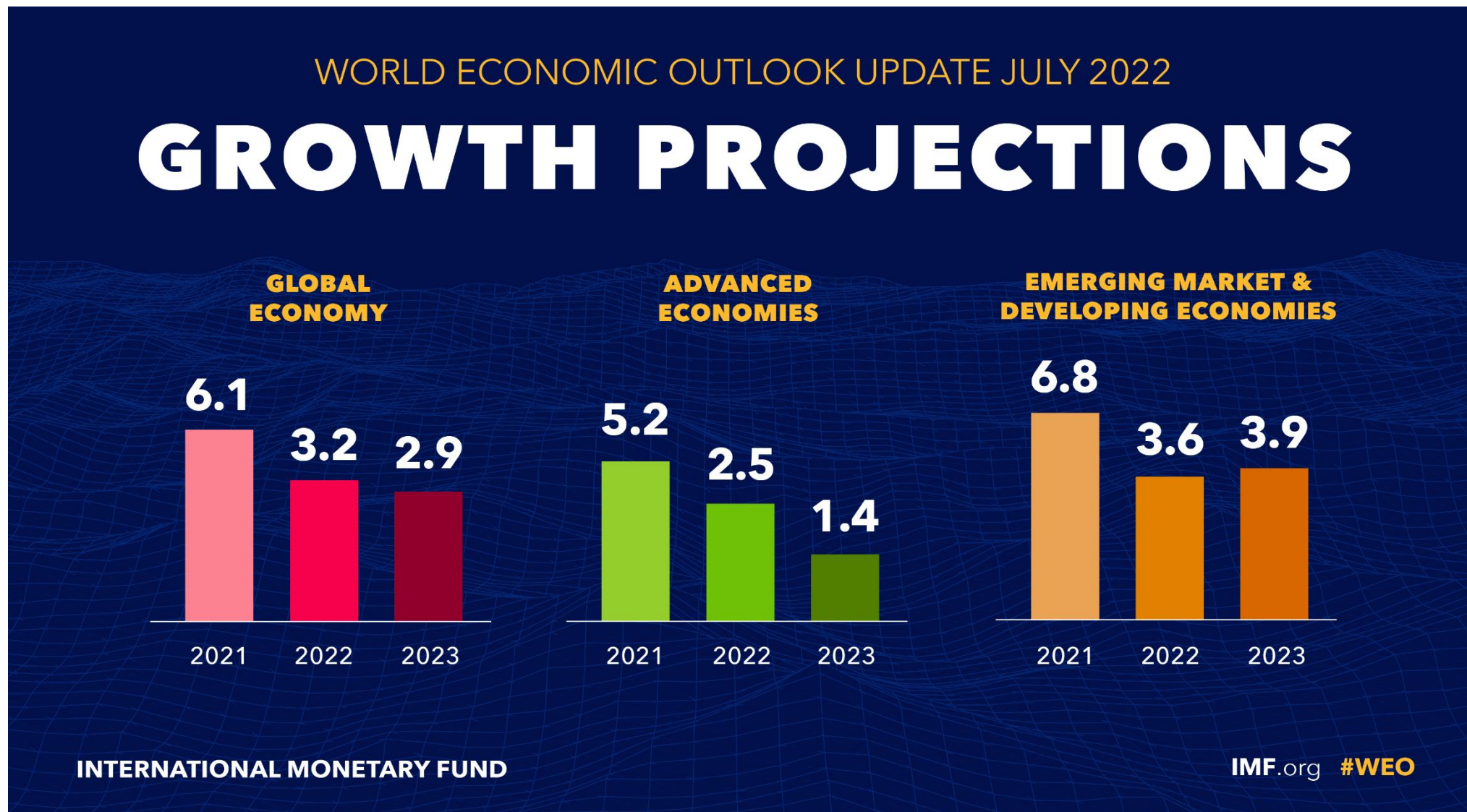
Source: European Commission

Russia had supplied about 40% of the European Union's gas before its February [invasion of Ukraine](#).

German gas storage 90% full ahead of winter despite Russian cuts (will be 95% by November'22.)

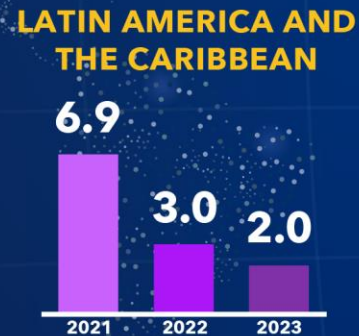
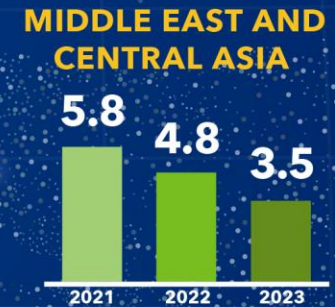
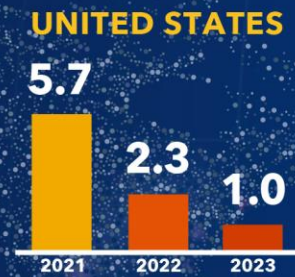
DE puts coal power plant back on network after gas supply cut!

Evropski zeleni plan, pandemija COVID-19, energetska kriza I geopoliticki rizici: Implikacije za EU klimatsku politiku

GROWTH PROJECTIONS BY REGION

(PERCENT CHANGE)

Source: IMF, *World Economic Outlook Update*, July 2022.

Note: Order of bars for each group indicates (left to right): 2021, 2022 projections, and 2023 projections.